



# Ίβικες

## ΟΙ ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΤΕΣ ΤΩΝ ΆΛΠΕΩΝ

Κείμενο - Φωτό: **ΝΙΚΟΛΑΣ ΣΤΑΜΚΟΠΟΥΛΟΣ** Μηχανικός Περιβάλλοντος

**Τ**ους συνάντησα κάπου στα 2500 μ, ένα μεσημέρι καθώς κατέβαινα από το καταφύγιο Τετ Ρους του Λευκού Όρους των Άλπεων. Σώματα σπιβάρ, στρογγυλεμένα για να μειώνουν τις απώλειες θερμότητας από τον άνεμο, πόδια κοντά και δυνατά, με σιγουριά πατήματος εκ γενετής αναρριχητή, κεφάλια με περήφανες όψεις, βάδισμα αργό με αδιαφορία για όσα συμβαίνουν γύρω τους και βλέμματα που στις πολύ σπάνιες στιγμές που θα καταδεχόταν να το διασταυρώσουν με το δικό σου διέκρινες ξεκάθαρα το χαρακτήρα του αντάρτη.

Ήταν ένα κοπάδι από αλπικούς αίγαγρους, γνωστούς ως «ίβικες» στα Ελληνικά, «μπουκετίν» στα Γαλλικά και «αλπενστάινμποκ» στα Γερμανικά. Οι αλπικοί αίγαγροι συγγενεύουν με τους κρητικούς, τα γνωστά «αγρίμια» της Κρήτης. Όπως όμως οι κρητικοί αίγαγροι δεν έχουν καμία σχέση με τα αγριόγιδα της Ηπειρωτικής Ελλάδας - τα οποία είναι είδος αντιλόπης - έτσι και οι ίβικες, δεν έχουν καμία σχέση με τα σαμού, τα αγριόγιδα των Άλπεων.

Οι αλπικοί ίβικες ζούνε σε μεγάλα υψόμετρα, συνήθως πάνω από τη ζώνη δένδρων. Τρέφονται με χόρτα,

φύλλα, και μικρούς θάμνους. Η ζωή τους που διαρκεί 10 με 14 έτη είναι ομαδική, σε κοπάδια των 10 με 20 ατόμων. Τα θηλυκά με τα μικρά συχνά ζούνε σε ξεχωριστές ομάδες από τα αρσενικά. Κατά την περίοδο ζευγαρώματος τα κοπάδια αρσενικών και θηλυκών αναμιγνύονται και τα αρσενικά ανταγωνίζονται για την κυριαρχία, χτυπώντας τα κέρατά τους και απωθώντας τον αντίπαλο σε συγκρούσεις που σπάνια οδηγούν σε τραυματισμό. Τα θηλυκά γεννούν ένα συνήθως μικρό μετά από έξι μήνες κύησης, το οποίο είναι σε θέση να ακολουθήσει τη μητέρα του σε οποιοδήποτε γκρεμό, μία μόλις μέρα μετά τη γέννησή του.

Όπως για κάθε μεγαλόσωμο φυτοφάγο, ο ρόλος του ίβικα στο οικοσύστημα είναι να ελέγχει τους πληθυσμούς των φυτών και να διασπείρει με περιπτώματα τους σπόρους και τα θρεπτικά συστατικά. Οδικός του πληθυσμός ελέγχεται από μεγαλόσωμα αρπακτικά όπως ο λύκος ο λύγκας κλπ. Η έλλειψη τροφής, αλάτων, η κακοκαιρία, οι χιονοστιβάδες και οι ασθένειες, είναι επίσης παράγοντες που περιορίζουν τον πληθυσμό τους. Τους τελευταίους αιώνες η μεγαλύτερη απειλή για τους αλπικούς ίβικες ήταν ο άνθρωπος. Οι ίβικες



Αρσενικό;

κυνηγήθηκαν ανελέητα το 18ο και 19ο αιώνα, σε βαθμό που το είδος να κινδυνεύσει με εξαφάνιση.

Για τους κυνηγούς οι ίβηκες δεν σήμαιναν μόνο τρόπαια, αλλά και χρήμα. Αιτία ήταν κάποιες δοξασίες που ήθελαν τμήματα του σώματός τους να έχουν μαγικές δυνάμεις. Έτσι, παρά κάποιες προσπάθειες για την προστασία τους, μέχρι το 1800 οι ίβηκες είχαν εξαφανιστεί από τη Γερμανία και τη Σλοβενία και μέχρι το 1850 από την Ελβετία, την Αυστρία και τη Γαλλία. Μόνο ένας πληθυσμός μόλις 100 ατόμων είχε απομείνει στο σημερινό δρυμό «Γκραν Παραντίσο» της Ιταλίας, από όπου ξεκίνησε η επανεισαγωγή του ζώου στα υπόλοιπα μέρη των Άλπεων. Σήμερα το είδος δεν θεωρείται ότι κινδυνεύει. Μετά από φιλότιμες προσπάθειες προστασίας και διαχείρισης, περίπου 40.000 ίβηκες ζούνε σε όλο το συγκρότημα των Ευρωπαϊκών Άλπεων.

Καμιά δεκαριά από αυτούς, έτυχε να βρίσκονται στο μονοπάτι που κατέβαινα. Ήταν διάσπαρτοι αριστερά και δεξιά του μονοπατιού, σε μεγάλη απόσταση ο ένας από τον άλλο. Ο χρωματισμός τους έδενε άψογα με το περιβάλλον και εάν δε βρίσκονταν κοντά έπρεπε να είσαι αρκετά παρατηρητικός για να τους προσέξεις. Άλλοι μπηκάζανε ξαπλωμένοι στη σκιά των βράχων, άλλοι ψάχνανε να ξετρπώσουν κάποια πόα στο χιόνι για να φάνε, μικρά βοσκούσαν δίπλα στις μητέρες τους, άλλοι πάλι ανεβασμένοι στα βράχια έλεγχαν την περιοχή, χωρίς όμως να δείχνουν να ταράζονται από το πλήθος των ορειβατών που ανεβοκατέβαινε το μονοπάτι και τους θαύμαζε. Δεν είχα πολύ χρόνο να τους παρατηρήσω, έπρεπε να προλάβω την ομάδα μου που κατηφόριζε για το Σαμονού. Έριξα μια τελευταία ματιά στο τοπίο. Η πλαγιά, έτσι στολισμένη με το κοπάδι, έδειχνε πολύ διαφορετική από όταν την ανέβαινα. Κάθε εξόρμηση στο βουνό, ακόμα και αν πρόκειται για διαδρομή που έχεις επαναλάβει, έχει πάντα κάτι νέο να σου δείξει. Κάποιες φορές, αυτό το νέο είναι οι οικοδεσπότες του.

Ίβηκας στο Λευκό Όρος

